

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“28” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ – 2 (АСИСТЕНТСЬКОЇ)

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Економіка та управління підприємством»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробники

Міцкевич Н.В.

Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

Гарант освітньої програми

Кузьменко О.Б.

В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

Директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування практики	Виробничої практики – 2 (асистентська)	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітня програма	Економіка та управління підприємством	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Обов'язкова, цикл професійної підготовки	
Курс навчання	6	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	17
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3/90 годин	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	90	90
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	диф.залік	

1. Вступ

Студенти, що навчаються за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», згідно з навчальним планом проходять виробничу-2 (асистентську) практику.

У сучасних умовах становлення нової економічної системи України підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах потребам роботодавців, до забезпечення конкурентоздатності випускників на ринку праці. Це обумовлено посиленням ролі фахівців з економіки підприємства у забезпеченні його стабільного економічного зростання та раціонального використання ресурсного потенціалу, у плануванні і прогнозуванні ефективної господарської діяльності підприємств різних форм власності, видів діяльності та організаційно-правового статусу. Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є впровадження в навчальний процес системи поетапної практичної підготовки майбутніх економістів з нарощуванням рівня професійних знань та практичних навичок.

Виробничу-2 практика (асистентська) студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки магістрів, що передбачена навчальним планом спеціальності. Організація практичної підготовки регламентується: Законом України «Про вищу освіту»; Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України, яке затверджено наказом Міністерства освіти і науки України. Виробничу-2 (асистентська) практика студентів є одним з найважливіших видів навчальної роботи. Закріплення студентів за об'єктами виробничої-2 (асистентської) практики здійснюється кафедрою економіки підприємства і оформлюється наказом ректора.

2. Мета та завдання асистентської практики

Мета виробничої практики-2 (асистентської) – ознайомлення магістра зі складовими педагогічного процесу та організацією процесу навчання в університеті, придбання навичок викладацької роботи при виконанні лабораторних і практичних занять.

Задачі виробничої-2 практики (асистентської):

- ознайомити магістра з організацією навчально-виховного процесу;
- поглибити і закріпити теоретичні знання, набуті при вивченні дисципліни «Філософія та методологія науки» та ін.;
- формування професійних умінь і навичок, стилю викладання та потреби у самовдосконаленні;
- набуті вмінь проведення занять за різними формами і методами, що активізують пізнавальну діяльність студентів;
- стимулювати прагнення до розвитку викладацьких здібностей;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студентів у майбутній викладацькій діяльності.

В результаті проходження виробничої-2 практики (асистентської) студенти повинні **вміти**:

- опрацювати рекомендовану літературу за темою заняття;

- скласти план заняття;
- послідовно і зрозуміло викласти матеріал здобувачам;
- провести опитування студентів за контрольними питаннями;
- проконсультувати студентів за темою заняття;
- зробити аналіз проведеного заняття і скласти звіт.

Передумови вивчення дисципліни:

Програма виробничої практики-2 (асистентської) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів.

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми під час професійної діяльності у галузі підприємництва, торгівлі і біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій в економіці та управлінні підприємством та характеризується невизначеністю умов і вимог	
Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 3	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК 4	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК 5	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Програмні результати навчання:

РН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

РН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

РН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

РН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

3. Програма виробничої практики -2 (асистентської)

Денна (заочна) форма:

	Теми	Всього годин	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1	Відвідування і спостереження занять, узагальнення основних рекомендацій викладача	15	8	7
2	Ознайомлення з особливостями методичної роботи викладача ВНЗ	15	8	7
3	Відвідування й аналіз змісту й структури лекційного заняття	15	8	7
4	Підготовка до проведення практичного заняття	15	7	8
5	Проведення практичного заняття, висновки	15	7	8
6	Написання звіту про проходження виробничої-2 (асистентської) практики	15	7	8
	Всього	90	45	45

4. Зміст виробничої практики-2 (асистентської)

Практика складається з двох етапів: ознайомлювального і навчально-методичного.

На першому етапі студент повинен опрацювати :

- Закон України «Про вищу освіту»,
- «Положення про вищий навчальний заклад»,
- систему навчально-виховної роботи кафедри,
- плануванням роботи викладача кафедри.

На другому, навчально-методичному етапі, студент:

- вивчає робочу програму з дисципліни, за якою передбачається проведення практичних занять;
- аналізує навчальні посібники, методичні рекомендації з обраної навчальної дисципліни;
- відвідує лекції, практичні заняття;
- складає план практичного заняття за однією із тем обраної дисципліни;
- складає кілька варіантів тестових завдань для перевірки рівня засвоєння студентами теми;
- бере участь в обговоренні запропонованого плану заняття;
- проводить практичне заняття за визначеною темою дисципліни;
- опрацьовує отримані результати.

Зміст індивідуального завдання

Під час проходження виробничої практики -2 (асистентської) в навчальному закладі студент повинен виконати індивідуальне завдання (див. Додаток А, Б) за такими напрямками:

1.Визначення специфіки роботи установи - бази практики:

1.1.Встановити підпорядкованість установи - бази практики, вказати законодавчу, нормативну базу.

1.2.Сформулювати основні завдання установи.

1.3.Зазначити напрямки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційні рівні, в межах яких здійснюється підготовка спеціалістів.

2.Здійснення аналізу змісту та форм підготовки фахівців.

2.1.Ознайомитися з освітньо-професійною програмою (ОПП).

2.3. Ознайомитися з робочими програмами дисциплін.

3.Відвідування навчальних занять в навчальному закладі - базі практики

3.1.Відвідати заняття, що проводить викладач установи - бази практики.

3.2.Здійснити аналіз відвіданих занять.

4.Опрацювання методичного забезпечення навчальних занять.

4.1. Розробити конспект заняття з визначеної теми навчальної дисципліни.

4.2.Підготувати методичне забезпечення практичного заняття дисципліни.

5.Проведення практичних занять для студентів.

5.1.Провести заняття, користуючись власними методичними матеріалами.

6. Аналіз проведених практикантом навчальних занять.

6.1. Обговорити з викладачем (керівником від установи-бази практики) результати проведених занять.

6.2. Провести самоаналіз проведеного заняття.

По закінченні виробничої практики -2 (асистентської) студент працює над написанням звіту. До звіту додається відгук керівника практики про рівень підготовки і якості проведеного студентом заняття.

На засіданні кафедри проводиться обговорення рівня проведених студентом занять, аналізується підготовлений звіт, заслуховується відгук керівника і за сукупністю всіх факторів студенту виставляється оцінка з виробничої-2 (асистентської) практики.

4.2 Забезпечення освітнього процесу

1. Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi
2. OS: Windows, Android, iOS
3. Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge
4. Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet
5. Система електронного навчання Moodle 3.9
6. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення бази практики
- 7.

5. Бази асистентської практики

Виробнича практика -2 (асистентська) студентів проводиться на базах, що відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам, встановленим освітнім галузевим стандартом підготовки магістра.

Базами практики можуть бути навчальні підрозділи Чорноморського національного університету ім. Петра Могили

6. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

За результатами практики студент повинен здати та захистити та захистити на кафедрі звіт з практики з відгуком викладача (див. Додаток Б). У відгуку відображають:

- виявлені теоретичні знання, уміння та практичні навички;
- нові знання, уміння та навички, які здобув за час практики;
- завдання, які виконав;
- виявлені особисті якості студента;
- пропозиції щодо оцінки за проходження практики.

Під час практики студент повинен коротко записувати щоденне виконання завдань.

Відповідно оформлений звіт студент здає на кафедру.

Висновок керівника практики від кафедри із заліковою оцінкою за практику заповнюється після захисту практики.

Оцінка за проходження виробничої-2 (асистентської) практики складається:

- за результати виконання завдань. Оцінювання якості завдань здійснюється за участю викладачів, що викладають навчальні дисципліни;
- за відповіді під час проведення захисту практики з урахуванням відгуків викладачів.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№ пп	Види робіт	Максимальна кількість балів
1.	Оцінка роботи студента під час практики (дотримання трудової, навчальної дисципліни, техніки безпеки, планування та здійснення поточної роботи, сформованість практичних вмінь та навичок практичної роботи, компетентність тощо)	20
2.	Індивідуальне завдання	20
3.	Звіт за результатами практики	30
4.	Захист практики	30
	Разом:	100

Рівень засвоєння практичних знань студентів оцінюється за шкалою відповідно до вимог ECTS.

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінки
A	90-100	відмінно	1.Звіт має всі структурні елементи, звіт містить опис виконаних студентом під час практики 2.Студент виконав 100% програми практики. 3.Цілісно, системно, у логічній послідовності дає відповіді на поставлені запитання. Відгук керівника практики позитивний.
B	82-89	добре	1.Звіт має всі структурні елементи, звіт містить опис виконаних студентом під час практики. 2.Студент виконав не менше 90% програми практики. 3.Цілісно, системно, у логічній послідовності дає відповіді на поставлені запитання. 4.Допускає одну-дві несуттєві (непринципові) помилки, самостійно їх виправляє. Відгук керівника практики позитивний.

C	75-81	добре	1.Звіт має всі структурні елементи, звіт містить опис виконаних студентом під час практики. 2.Студент виконав не менше 80% програми практики. 3.Грамотно надає відповіді, але допускає одну-дві несуттєві (непринципові) помилки, які під керівництвом викладача виправляє. Відгук керівника практики позитивний.
D	67-74	задовільно	1.Звіт має всі структурні елементи, звіт містить опис виконаних студентом під час практики. Зауваження, відмічені в рецензії керівника практики, до захисту усуває. 2.Студент виконав не менше 70% програми практики. 3.Виявляє знання й розуміння основних положень матеріалу, але відповідає неповно, не послідовно. 4.Припускає неточності у визначенні понять, не вміє доказово обґрунтувати свою думку. Відгук керівника практики задовільний.
E	60-66	задовільно	1.Звіт має всі структурні елементи, звіт містить опис виконаних студентом під час практики. Зауваження, відмічені в рецензії керівника практики, до захисту усуває. 2. Студент виконав не менше ніж 60% програми практики. 3.Виявляє знання й розуміння основних положень матеріалу, але відповідає неповно, непослідовно. 4.Допускає неточності у визначенні понять, не вміє доказово обґрунтувати свою думку. Відгук керівника практики задовільний.
F / FX	1-59	незадовільно	Студент не проводить роботу на базі практики. Не відвідав та не провів навчальні заняття відповідно до програми. Не брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консультував студентів. Не вміє спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Не розробив індивідуальний план. Студент не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Не вчасно та не грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника практики негативний.

Підсумки виробничої практики-2 (асистентської) обговорюються на засіданнях випускової кафедри. За результатами обговорення приймаються рішення щодо необхідності удосконалення процесів організації та проведення практики, доопрацювання окремих документів, що її регулюють та затвердження звіту про проведення практики.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

1. Бесіда й опитування.
2. Тестування.
3. Перевірка навчальних розробок і матеріалів.
4. Спостереження й аналіз професійної діяльності студента.

5. Плани-конспекти лекційних, практичних занять.
6. Звіт про проходження практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про вищу освіту" від 17 січня 2002 року № 2984-III.
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (проект) / Інформаційний вісник МНЦ ВО МОНУ. – 2004. – № 13. – С. 28–37.
3. Положення про проведення практики студентів в ЧДУ ім.Петра Могили / Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. – 2014. – 5 с.
4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (проект) / Електронний ресурс [<http://vzvo.gov.ua/projects/118-the-provisions-of-the-practice-of-studentv-vischih-navchalnih-zakladv-ukraine.html>].
5. Козій М. К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів: методичний посібник [для студ. педуніверситетів] / М. К. Козій. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – 140с.
6. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / Олександр Іванович Гура. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/> – Загол. з екрана.
3. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/> – Загол. з екрана.
4. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
5. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://osvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
7. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри економіки та
підприємництва _____ О.Б.Кузьменко
« ____ » _____ 20 ____ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ -2 (АСИСТЕНТСЬКОЇ)

студента

ПІБ

Терміни проходження практики: з _____ р. по _____ р.

Місце проходження практики: ЧНУ імені Петра Могили

План виробничої практики -2 (асистентської):

№ етапу	Заходи	Терміни виконання	Форма звітності
1	Ознайомлення з системою навчально-виховної роботи кафедри		Звіт
2	Підготовка до проведення практичних занять		Звіт
3	Проведення практичних занять		Звіт
4	Захист звіту		Звіт

Підпис керівника практики _____

Підпис студента _____

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Факультет економічних наук

Кафедра економіки та підприємництва

ЗВІТ

про проходження виробничої практики-2 (асистентської)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

№ групи

№ студентського квитка

Студент _____
(підпис)

_____ «__» 20__р.
(дата)

Керівник _____
(підпис)

_____ «__» 20__р.
(дата)

Члени комісії _____
(підпис)

_____ «__» 20__р.
(дата)

_____ (підпис)

_____ «__» 20__р.
(дата)

Миколаїв – 20__